

نقدی بر کتاب مدیریت پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها

• آیدا مجاور^۲

کارشناس ارشد نهاد کتابخانه‌های عمومی آذربایجان غربی

• دکتر فرشید دانش^۲

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی

چکیده

مدیریت پروژه از مهم‌ترین و پرکاربردترین شاخه‌های مدیریت در چند دهه اخیر بوده است. در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها نیز همچون سازمان‌های تجاری دیگر مدیریت پروژه دارای اهمیت زیادی است و نیازمند مجموعه‌ای از دانش، فنون، ابزارها و مهارت‌هاست که دستیابی به هدف‌های پروژه را ممکن می‌کند. هدف این مقاله نقد و بررسی کتاب مدیریت پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها نوشته جولی کارپنتر به ترجمه منیره غریبه‌نیزی و معصومه کربلاآقایی کامران است. در این مطلب پس از ذکر مقدمه‌ای، نویسنده و مترجمان کتاب معرفی می‌شوند. در ادامه جایگاه اثر در میان آثار مشابه، مزایای اثر و کاستی‌های آن بیان و در پایان، نتیجه‌گیری کلی ارائه می‌شود.

کلیدواژه‌ها

مدیریت پروژه، کتابخانه، آرشیو، موزه، نقد و بررسی.

مقدمه

مدیریت پروژه بی‌شک از مهم‌ترین و پرکاربردترین شاخه‌های مدیریت در طول چند دهه اخیر بوده است. آنچه باعث شده به مدیریت و شاخه‌های آن به صورت علمی توجه شود، پیدایش انقلاب صنعتی و پایه‌ریزی مفهوم جدیدی به نام «تولید انبوه» است؛ به طوری که با پیشرفت علم و فناوری و انفجار اطلاعات دهه‌های اخیر، شرکت‌ها و سازمان‌های تولیدی و صنعتی برای افزایش تراز تجاری و حتی ماندن در صحنه رقابت، ناگزیر از ایجاد تغییر در فرآیند مدیریت سنتی و شیوه دیوانسالاری اداری خود هستند. با بروز چنین

■ کارپنتر، جولی. مدیریت پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها. ترجمه منیره غریبه‌نیزی و معصومه کربلاآقایی کامران. تهران: چاپار، ۱۳۹۳. شمارگان ۵۰۰ نسخه، ۸۰۰۰ تومان. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۶۰-۵۹-۳

فصلنامه نقدکتاب

اطلاع‌رسانی
و ارتباطات

سال دوم، شماره ۷ و ۸
پاییز و زمستان ۱۳۹۴

۴۲

تغییرهایی بود که مدیران صنایع گوناگون مجبور به بهره‌گیری از مفهومی جدید علم مدیریت همچون مدیریت تغییر و مدیریت پروژه شدند (ترنر، ۱۹۹۸؛ نقل در یزدان‌پناه، ۱۳۸۶). در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها نیز همچون سازمان‌های تجاری دیگر مدیریت پروژه دارای اهمیت زیادی است و نیازمند مجموعه‌ای از دانش، فنون، ابزارها و مهارت‌هاست که دستیابی به هدف‌های پروژه را ممکن می‌کند. پروژه‌ها در این سازمان‌ها بنا بر ضرورت‌های موجود انتخاب می‌شوند که می‌تواند به وسیله یک یا چندین نفر به اجرا درآید. هدف از انتشار این کتاب تهیه ابزار است که مدیر پروژه به کمک آن و با برنامه‌ریزی، پروژه را با دقت، مدیریت و هدایت و هنگام بروز مشکل، مشکل را برطرف کند. کتاب این امکان را در اختیار مدیران و تیم پروژه قرار می‌دهد که روند اجرای تغییرهای احتمالی در بدهای مختلف پروژه را به خوبی اعمال کنند. در نهایت این کتاب امکان مستندسازی رویدادهای پروژه را از ابتدا تا انتها، برای بهره‌گیری از تجربه‌های به دست آمده در پروژه‌های آینده در اختیار تیم پروژه قرار می‌دهد. در این نوشتار ضمن معرفی کتاب، نویسنده و مترجمان و بیان نکته‌های مثبت و تأثیرگذار آن، به نقد و بازنگری آن پرداخته شده است.

معرفی اثر

عنوان روی جلد مدیریت پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها است. عنوان اصلی کتاب، *Project Management in Libraries, Archives and Museums: Working with Government and Other External Partners* است که به قلم جولی کارپنتر نگاشته شده و انتشارات کاندوس آکسفورد آن را در سال ۲۰۱۱ میلادی در ۲۰۷ صفحه به چاپ رسانده است. کتاب رمنیره غریبه‌نیزی و معصومه کربلاآقایی کامران ترجمه کرده‌اند و انتشارات چاپار در ۲۰۴ صفحه در قطع وزیری در سال ۱۳۹۳ به چاپ رسانده است.

کتاب شامل مقدمه‌ای کوتاه و ۱۰ فصل است. فصل نخست مفهوم مدیریت پروژه را در بر می‌گیرد و به بررسی متداول‌ترین رویکردهای مشترک مدیریت پروژه، نقش‌های اصلی، وظایف و مسئولیت‌های مدیر یک پروژه می‌پردازد و شامل مباحث‌هایی نظیر تعریف پروژه، انواع پروژه، تفاوت پروژه و برنامه، تفاوت‌های موجود در انواع پروژه‌های ساده و پیچیده، رویکرد چرخه حیات پروژه، رویکرد «prince2»، دلیل‌های شکست و پیروزی پروژه‌ها و مدیریت پروژه در

کتابخانه‌ها، موزه‌ها و آرشیوهاست.

برنامه‌ریزی و بازبینی پروژه و نظارت بر آن بخشی از مدیریت پروژه است که باید در فاصله‌های زمانی مناسب انجام گیرد. فصل دوم عنصرهای مهم برنامه‌ریزی پروژه را بررسی کرده، شامل رهنمودهایی در این باره است. فصل سوم ضمن بررسی فرصت‌ها و چالش‌های همکاری و مشارکت از منظر یک مدیر پروژه، به ایجاد و بازبینی ساختارهای سازمانی پروژه، همکاری و مشارکت می‌پردازد و شامل مباحثی نظیر منفعت‌های مشارکت گروهی، وظیفه‌ها و نقش‌های مشارکت، ساختارها و چالش‌های مدیریتی و مانع‌های همکاری است.

وظیفه مدیر پروژه، مدیریت پروژه هنگام مواجهه با خطر، مواجهه با خطرهای احتمالی در حال وقوع و پیشگیری از تأثیرهای بالقوه آن خطر است. فصل چهارم به‌طور مفصل به موضوع «مدیریت خطر» می‌پردازد و شامل مباحثی چون اجزای مدیریت خطر، نگرش سازمانی در مواجهه با خطر، خطرهای آغازین، روش‌هایی برای ارزیابی خطر، دامنه تغییرها و آستانه تحمل خطر، ثبت وقایع خطر، عکس‌العمل مناسب در مواجهه با خطر و مسئولیت‌های خطر است.

مدیریت منابع انسانی در پروژه از بحث‌های مهم و مطرح در مدیریت پروژه است. مدیر پروژه به دامنه وسیعی از دانش و مهارت برای مدیریت منابع انسانی نیاز دارد. فصل پنجم کتاب به این موضوع پرداخته و شامل مسائل ضمنی در مدیریت منابع انسانی، فرهنگ‌های سازمانی، مدیریت تغییر و فرآیند هشت مرحله‌ای آن، ایجاد گروه و کار گروهی، مدیریت واسط و ارتباطها و انگیزش تیمی است.

در فصل ششم نویسنده به بحث مدیریت دیگر منابع پروژه از جمله زمان، پول، کارپردازان و پیمانکاران پرداخته است. فصل هفتم نیز به ارزیابی و بازنگری طرح‌های پژوهشی اختصاص دارد و شامل مباحثی چون برنامه ارزیابی، خط‌مشی‌های عمومی برای ارزیابی، انواع ارزیابی‌ها، تفاوت ارزیابی و بازنگری، ارزیابی کاربردی و مشارکتی، انواع روش‌های پژوهش در ارزیابی و مدیریت فرآیند ارزیابی است.

مدیریت کیفیت یک مفهوم و رشته علمی است که به فرآیند کسب اطمینان از به‌دست‌آمدن کیفیت مورد انتظار مشتری گفته می‌شود. فصل هشتم شامل مباحثی چون مدیریت کیفیت در پروژه‌ها، نظام‌ها، ابزارها، عنصرها، ویژگی‌ها و معیارهای مدیریت کیفیت و ارزیابی محصول‌ها و خدمات است. یکی از دغدغه‌های مشترک بخش‌های علمی و سازمان‌های میراث فرهنگی، ثبات و پایداری محصول‌ها و خدمات حاصل از یک پروژه است. بنابراین نویسنده در فصل نهم پس از معرفی جنبه‌های ثبات، به ارتباط بین «ثبات و کیفیت» و «ثبات و سرمایه» پرداخته و پس از بیان اصول برنامه‌ریزی برای گسترش پایداری، برای ارزیابی پایداری و ثبات پروژه، سیاهه‌ای فراهم کرده است.

در فصل پایانی، نویسنده تفکر درباره مدیریت هر نوع پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها را بدون استفاده از شکل‌های فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، درک‌ناپذیر می‌داند؛ بنابراین در فصل پایانی کتاب به فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدیریت پروژه پرداخته و انواع ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات و چالش‌های فراروی مدیران پروژه را معرفی کرده است.

معرفی نویسنده و مترجمان

جولی کارپنتر (Julie Carpenter) کتابدار حرفه‌ای و مدیر مشاوره‌ای مستقل در «شرکت مدیریت پروژه و پژوهش و آموزش» است. او پس از دوازده سال سابقه کاری در سال ۱۹۹۰ از شورای بریتانیا به منظور نگارش کتاب، بازبینی و گسترش خطمشی در بخش‌های آموزشی، همکاری با دفید (DIFID)، بانک جهانی و انجمن انتشاراتی بریتانیا در کشورهای آسیایی و آفریقایی بیرون آمد و برای ادامه کار مدیریت و بازبینی خطمشی‌ها و خدمات ارائه‌کننده اطلاعات با سازمان‌هایی مانند دفید، یونسکو، یونیدو، بانک جهانی و دیگر نمایندگان بین‌المللی در اروپای شرقی، چین، کره جنوبی، ایران و جزایر کارئیب همکاری کرد. در میانه دهه ۱۹۹۰، او به‌طور موفق دو پروژه پژوهشی چندملیتی را برای کمیسیون اروپا در برنامه کتابخانه‌ها آغاز کرد و به‌عنوان مدیر پروژه «MOBILE» منصوب شد. کارپنتر در سال‌های اخیر در قراردادهای پژوهشی و مشاوره‌ای در بریتانیا با سازمان‌های دانشگاهی و میراث فرهنگی با تأکید بر اهمیت خدمات اطلاعات الکترونیک و دیجیتال‌سازی مجموعه‌ها همکاری داشته و کتاب حاضر را براساس تجربیات چندین ساله‌اش در این سازمان‌ها، با رویکردی نوین به مدیریت پروژه، نوشته است.

منیره غریبه‌نیزی، از مترجمان کتاب، دارای مدرک کارشناسی‌ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دانشگاه الزهراء (س) و در حال حاضر در همان دانشگاه مشغول تحصیل در مقطع دکتری است. او دارای مقاله‌هایی در نشریه‌های علمی پژوهشی کشور است. معصومه کربلا آقایی کامران عضو هیئت‌علمی و مدیر گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء (س) و زمینه‌های پژوهشی او وب‌سنجی، رفتار اطلاع‌یابی و سازماندهی منابع اطلاعاتی است. جست‌وجوهای به‌عمل آمده نشان می‌دهد این کتاب اولین تجربه این دو در زمینه ترجمه کتاب است.

جایگاه و امتیازهای اثر

با جست‌وجوهای انجام‌شده در اوپک کتابخانه ملی ایران مشخص شد کتاب‌های متعددی در این زمینه وجود دارد که غالب آن‌ها مانند اثر حاضر، ترجمه هستند. در زیر به برخی از این کتاب‌ها اشاره می‌شود:

باغ‌داساریان، ادیک. اصول مدیریت پروژه. تهران: پیام آپردازان، ۱۳۸۵

مؤسسه مدیریت پروژه. مدل بلوغ سازمانی مدیریت پروژه. ترجمه مجید فراهانی، ایمان منتظری؛ تهران: آسیا، ۱۳۸۵.

مفاهیم و کلیات دانش مدیریت پروژه. ترجمه حمید آلاپوش. تهران: انتشارات حامی پروژه، ۱۳۷۷.

انجمن مدیریت پروژه انگلستان. اصول دانش مدیریت پروژه. ترجمه محمدعلی بخشایی شهرباکی. تهران: آرون، ۱۳۸۰.

با توجه به اهمیت موضوعی کتاب و به‌رغم کتاب‌های مختلفی که در حوزه کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها نگاشته شده، ضرورت وجود کتابی که به‌صورت جامع و با ارائه مثال‌های روشن و به شکل دستنامه به این موضوع بپردازد، احساس می‌شد. بنابراین مترجمان در انتخاب

این اثر برای ترجمه دقت کافی داشته‌اند. این کتاب راهنمایی آسان و ساده در اختیار مخاطب قرار می‌دهد تا بداند چگونه می‌تواند پروژه‌ها و طرح‌های خود را در سازمان‌های مختلف پیاده کند. این کتاب همچنین مخاطب را با مشکلات و مسائل معمولی که ممکن است سر راه پروژه قرار گیرد و چگونگی جلوگیری از پدید آمدن آن مشکلات، آشنا می‌کند. این اثر با فراهم کردن ابزاری مناسب از طریق جدول‌ها، شکل‌ها و نمودارها، برای آن دسته از افرادی که برای نخستین بار می‌خواهند مدیریت یک پروژه را بر عهده بگیرند یا با فرآیند کار آشنا شوند و نظری اجمالی و مختصر بر آن بیفکنند، مفید است. در ادامه این مقاله نقاط ضعف اثر تبیین می‌شود.

فصلنامه نقدکتاب

اطلاع‌رسانی
و ارتباطات

سال دوم، شماره ۷ و ۸
پاییز و زمستان ۱۳۹۴

۴۵

کاستی‌ها و نقاط ضعف اثر

در کنار وجوه مثبت اثر، کاستی‌هایی نیز در آن دیده می‌شود که برطرف کردن آن‌ها می‌تواند بر جنبه‌های مثبت آن بیفزاید.

اثر حاضر دارای فهرست مطالب، فهرست جدول‌ها و فهرست شکل‌هاست؛ ولی با اینکه فهرست مطالب با ترتیب منطقی و مطابق متن تنظیم شده است، در تنظیم فهرست مطالب فصل اول این ترتیب منطقی رعایت نشده است. در واقع این ترتیب:

فصل ۱: مدیریت پروژه

مفهوم مدیریت پروژه چیست؟

مقدمه

پروژه چیست؟

....

باید به صورت زیر تنظیم می‌شد (در متن اصلی کتاب نیز به صورت زیر تنظیم شده است):

فصل ۱: مفهوم مدیریت پروژه چیست؟

مقدمه

پروژه چیست؟

....

همچنین عنوان جدول ۱.۱ علاوه بر فهرست جدول‌ها، در فهرست مطالب نیز آمده و در واقع تکرار شده است. از سوی دیگر، عنوان‌های جدول‌های ۶.۱ و ۷.۷ در فهرست جداول نیامده است.

بهتر بود نویسنده در ابتدای کتاب، پیشگفتار و مقدمه‌ای درباره قلمرو موضوعی بحث، یعنی مدیریت پروژه، ارائه و در آن ضمن بیان اهمیت مدیریت پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها، مخاطبان اصلی و مهم‌ترین پرسش‌ها یا نیازهای آنان را در این قلمرو موضوعی، مشخص می‌کرد. همچنین در ترجمه یک اثر لازم است علت گزینش کتاب از میان انبوه کتاب‌های موجود برای ترجمه بیان شود. بهتر است این نکته در چاپ‌های بعدی اضافه شود. یکی از نکته‌های مهمی که مترجمان باید در ترجمه آثار خود رعایت کنند، حفظ اصالت اثر است؛ اما ترجمه یک اثر باید منطبق با زبان مخاطب (در این اثر زبان فارسی) باشد. در این کتاب در برخی موارد استفاده از جمله‌های طولانی متداول در زبان انگلیسی یا بی‌توجهی به زمان صحیح فعل‌ها یا بی‌فعل ماندن برخی جمله‌ها، به نامفهومی و گنگی مطلب در برگردان آن

به فارسی انجامیده است. نکته مهم دیگر، آن است که لحن، رویه ترجمه و قلم مترجمان در فصل‌های سوم و چهارم، هشتم، نهم و دهم تغییر می‌کند. حرف‌های بی‌مورد مثل «از» یا «که» یا اصطلاح‌ها و عبارات‌های انگلیسی‌زبان‌ها نیز در متن به‌وفور دیده می‌شود که باید حذف شوند تا متن رساتر و شیواتر خوانده شود. در ادامه چند مورد به‌عنوان مثال آورده شده است. با توجه به اینکه اثر حاضر به‌صورت ترجمه است و متن اصلی کتاب در دسترس نیست، در مواردی که امکان ارائه شکل مناسب پیشنهادی یا اصلاح جمله‌ها بوده، آورده شده است:

«در زمینه‌های بودجه‌بندی پیشرفته بین‌المللی معمول است که به توصیف فرآیندهای موجود در مدیریت پروژه به‌عنوان مثال چرخه حیات یک پروژه، تعیین زمان آغاز پروژه، طراحی، پیاده‌سازی و ارزیابی پروژه می‌پردازند.» این بند را می‌توان به این صورت اصلاح کرد: «به‌طور معمول در زمینه‌های بودجه‌بندی پیشرفته بین‌المللی به توصیف فرآیندهای موجود در مدیریت پروژه می‌پردازند. برای مثال چرخه حیات یک پروژه، تعیین زمان آغاز، طراحی، پیاده‌سازی و ارزیابی پروژه.» (ص ۲۰، ب (بند) ۳)

«پیاده‌سازی پروژه در فرآیند مدیریتی از کنترل کردن یک مرحله است که شاید توسط بازبینی کیفیت مورد بررسی قرار گیرد، به مدیریت کردن تحویل محصولات هدایت شود بدون هیچ کوششی ... مرحله‌ای را در یک دنباله طولانی قبل از یک مرحله سریع و سختی که به‌ندرت موجود است، ایجاد کند.» این بند را می‌توان به این صورت اصلاح کرد: «پیاده‌سازی پروژه در فرآیند مدیریتی prince2، فرآیند کنترلی تک‌مرحله‌ای است که احتمالاً توسط بازبینی کیفیت بررسی و بدون هیچ کوششی به مدیریت تحویل محصولات هدایت می‌گردد. این مراحل پیش از یک مرحله سریع و دشوار که به‌ندرت وجود دارد، ایجاد می‌شود.» (ص ۲۴، ب ۱)

«چه یک پروژه با بودجه بیرونی طراحی شود، یا یک پروژه با برنامه درونی از تغییرات سازمانی، یک برنامه پروژه که شامل برنامه کاری دقیق است، باید شامل اجزای زیر باشد.» جمله پیشنهادی مناسب می‌تواند به این صورت باشد: «یک برنامه پروژه که شامل برنامه کاری دقیق است (چه با بودجه بیرونی طراحی شود، چه با برنامه درونی از تغییرات سازمانی)، باید شامل اجزای زیر باشد.» (ص ۳۶، ب ۱)

«محتوای کاری و مسئولیت‌ها می‌تواند از منظر تعدادی از چشم‌اندازهای مختلف مورد بازنگری قرار گیرد.» جمله پیشنهادی مناسب می‌تواند به این صورت باشد: «محتوای کاری و مسئولیت‌ها می‌تواند از چشم‌اندازهای مختلف مورد بازنگری قرار گیرد.» (ص ۳۶، ب ۵، س ۴) «نمونه‌هایی از این نوع کارها، ممکن است ملاقات منظم گروه پروژه، فرستادن بولتن خبری پروژه به‌صورت هفتگی و به‌روز کردن صفحات گسترده پروژه.» (جمله بدون فعل رها شده است.) (ص ۴۵، ب ۳، س ۳)

«در این جا مدیر پروژه وجود دارد.» (از قلم‌افتادن «دو نوع») (ص ۱۰۰، ب ۲) «وظایف خارج از روزمرگی که گاهی اوقات اتفاق می‌افتد که تنوع و گوناگونی کافی برای جلب توجه بیشتر و رضایتمندی ایجاد می‌کند.» جمله پیشنهادی مناسب می‌تواند به این صورت باشد: «وظایف خارج از روزمرگی که گاهی اوقات اتفاق می‌افتد، تنوع و گوناگونی کافی برای جلب توجه بیشتر و رضایتمندی ایجاد می‌کند.» (ص ۱۷، ب ۳)

«در گام اول، به‌رحال پروژه از نظر خط‌مشی و اهداف مورد نیاز باید تأیید شود ...» (ص

۳۳، ب ۲، س ۱)

«درحالی که ممکن است احتمالاً مدیران ارشد خدمات و بخش‌های صاحب قدرت دولت محلی کارشناس و خبره در رویکردها و روش‌های مدیریت پروژه باشند، درحالی که اکثر پروژه‌ها در کتابخانه‌ها، موزه‌ها و آرشیوها به احتمال زیاد از طبقه مدیران میانی سازمان بوده و نسبت به پیشینه مدیریت، حرفه‌ای یا مجرب باشند.» (ص ۲۹، ب ۳، س ۵)

«شخص واحد یا گروه کوچکی که سازمان را هدایت می‌کند که ممکن است کارآفرین یا غیر منفعت‌گرا، با حداقل امکانات در روش ساختار رسمی باشند.» می‌توان جمله را به این صورت اصلاح کرد: «شخص واحد یا گروه کوچکی که سازمان را هدایت می‌کند، ممکن است کارآفرین یا غیرمنفعت‌گرا، با حداقل امکانات در روش ساختار رسمی باشد.» (ص ۱۰۱، ب ۳) «دروس آموخته‌شده باید سپس اطلاع‌رسانی شود ...» می‌توان جمله را به این صورت اصلاح کرد: «سپس دروس آموخته‌شده باید اطلاع‌رسانی شود.» (ص ۱۴۱، ب پایانی، س ۶) با اینکه مترجمان کوشیده‌اند برخی واژه‌های لاتین و اسامی خاص را در پانویس بیاورند، در برخی موارد از این امر غفلت شده است؛ به‌عنوان مثال:

«منابع باز مستمر» (ص ۳۱، ب پایانی، س ۳)

JISC (ص ۷۴، ب پایانی، س ۱)

«وب سرچ‌ها» (ص ۸۶، ب ۴، س ۳)

«پارتو» (ص ۱۷۱، ب ۲، س ۱)

«ابزار DFID» که صحیح آن «DIFID» است، در پانویس نیامده است (ص ۸۲، ب ۲، س ۳). (این واژه در مقدمه و صفحه ۱۵۱، سطر پایانی به‌صورت DIFID آمده است.) در ترجمه اثر از برخی کلمات انگلیسی استفاده شده است که بهتر بود واژه‌های فارسی مناسب جایگزین می‌شد؛ برای مثال:

«استراتژی» (واژه فارسی مناسب: راهبرد) (ص ۱۵، ب ۱، س ۳)

«تکنیک» (واژه فارسی مناسب: فن) (ص ۷۷)

«ویژوال» (واژه فارسی مناسب: دیداری) (ص ۱۸۷، ب ۲، س ۱)

«سیستماتیک» (واژه فارسی مناسب: نظام‌مند) (ص ۱۵۳، ب ۲)

«پایلوت» (واژه فارسی مناسب: طرح آزمایشگاهی) (ص ۱۷۴)

در برخی موارد ترجمه‌های نادرست نیز به چشم می‌خورد؛ به‌عنوان مثال اسم خاص ترجمه شده است که صحیح نیست و بهتر بود به همان شکل اسم خاص باقی می‌ماند. در ترجمه، «Europe aid» به‌صورت «کمک اروپا» ترجمه شده است. (ص ۲۰، ب ۴، س ۵). عنوان فصل هشتم «quality management in projects» است که به‌اشتباه «کیفیت مدیریت در پروژه» ترجمه شده است و ترجمه صحیح آن، «مدیریت کیفیت در پروژه» است. عنوان فصل نهم نیز «Sustainability of projects» است که مترجمان «تداوم پروژه‌ها» ترجمه کرده‌اند و ترجمه صحیح‌تر آن «پایداری پروژه‌ها» است.

در برخی موارد نشانه‌گذاری‌های کافی (چون ویرگول و نقطه‌ویرگول) دیده نمی‌شود و این امر به دشواری خوانی متن انجامیده است؛ به‌عنوان مثال در صفحه ۱۹ بند دوم، صفحه ۲۰ بند

دوم، صفحه ۱۵۲ بند سوم، صفحه ۱۷۲ بند اول سطر ۱ و صفحه ۱۷۵ بند اول سطر ۶.

در این کتاب برخی اشتباه‌های حروف‌چینی نیز دیده می‌شود؛ به‌عنوان مثال:

«تغییر» (املای درست: تغییر) (ص ۵۲، ب ۲، سطر ۴ و ص ۸۴، ب ۴، س ۲)

«ترد» (املای درست: ترد) (ص ۱۰۱، ب ۴، س ۳)

«سودمندگرایانت» (املای درست: سودمندگرایانه‌تر) (ص ۱۰۸، ب ۳، س ۸)

نکته مهم دیگر این است که در سرتاسر کتاب بارها به افراد خاصی مثل باربارا آلن (ص

۲۷ ب ۲ س ۱، ص ۶۹ ب ۳ س ۱، ص ۱۰۶ ب ۵ س ۱، ص ۱۴۳ ب ۳ س ۵، ص ۱۴۳

ب ۲ س ۵ و ...) استناد شده یا مثال‌هایی از JISC و DIFID و PM4DEV ارائه شده است؛

درحالی‌که بهتر بود نویسنده یا مترجمان به‌صورت پانویس این اشخاص یا مؤسسه‌ها را معرفی

می‌کردند و توضیح‌های لازم و کافی درباره آن‌ها به مخاطبان ارائه می‌دادند.

این اثر از نمایه و واژه‌نامه بی‌بهره است. نمایه راه ورود و دستیابی به اطلاعات و

از ساده‌ترین، کارآمدترین و ضروری‌ترین ابزارهای بازیابی اطلاعاتی است که می‌تواند

مطالب اثر را به بهترین روش نشان دهد. همچنین با توجه به اینکه از معادل‌های مهم و

متعددی برای کلمات انگلیسی استفاده شده است، مترجمان می‌توانستند در پایان کتاب

واژه‌نامه‌ای تخصصی در زمینه مدیریت پروژه گردآوری کنند.

نتیجه‌گیری

کتاب مدیریت پروژه در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها کتاب ارزشمندی در زمینه مدیریت پروژه

است؛ اما باید یک بار دیگر از نظر ترجمه بازبینی شود. خوانندگان این کتاب به‌ویژه کسانی که

در این حوزه تازه‌کار هستند، نیاز به مکمل‌های دیگری برای درک بهتر مباحث کتاب دارند؛

به‌عنوان مثال می‌توانند از مطالعات موردی انجام‌شده در ایران و خارج از کشور یا خلاصه

گزارش‌های تولیدشده از سوی JISC که رایگان منتشر می‌شود، بهره ببرند. آنچه در این کتاب

مهم است، توجه نویسنده به پروژه‌های مشارکتی است و کسانی که مدیریت پروژه را بر عهده

می‌گیرند، باید تلاش و پشتکار فراوان داشته باشند و با اشتیاق و علاقه، کار را دنبال کنند و به

مدیریت پروژه صرفاً به‌عنوان وظیفه‌ای ننگرند که باید آن را در زمان تعیین شده تمام کنند.

منابع

یزدان‌پناه، احمدعلی؛ کشتیبان، یاسر. مفاهیم و راهنمای مدیریت پروژه. تهران: مؤسسه تحقیقات و

آموزش مدیریت، ۱۳۸۶.

پی‌نوشت

۱. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، نهاد کتابخانه‌های عمومی ارومیه

۲. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی. عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد

اسلامی واحد همدان (نویسنده مسئول) farshid.danesh@iauh.ac.ir